

חולין צב-ב

עניין: ליבעי רחמים איתכליא על עליא

– זכות עמי הארצות

גמ' תענית כג :

וּמִקְרָבָא הֵנִיחָהּ [ואנא יחינא] וְזוּא וְלֹא מִקְרָבָא הֵנִיחָהּ אִי נָמִי (ז) הֵנִהוּ בִּירוּנִי דִּהוּ בְּשִׁיבּוֹתָן [אנא] בְּעִי רַחֲמֵי דְלִמּוּתוֹ וְהִיא *בְּעִי רַחֲמֵי דְלִהֲדֵרוּ בְּתִיבְתָּא [ואהדרו]. חֲנֵן הִנְחָבָא

רש"י

בִּירוּנִי. צוּרִים * עַמִּי הָאֶרֶץ:

גבורות ארי תענית כג :

הנהו ביריוני. פירש רש"י בורים עמי הארץ, ודברי תימה הם וכי מותר להתפלל על עמי הארץ שימותו אדרבה איפכא מצינו בפרק ז' דחולין (דף צב.) אומה זו משולה לגפן אשכולותיה שבה אלו תלמידי חכמים עלין שבה אלו עמי הארץ כו' והיינו דשלחו מתם ליבעי רחמי איתכליא על עליא, הרי דאפילו מצוה איכא להתפלל על עמי הארץ שיתקיימו. ובפרק קמא דברכות (דף י.) פירש רש"י ביריוני פריצים וכן עיקר, ואפשר דעמי הארץ שפירש רש"י הכא נתכוון לעמי הארץ כזה שאומרים עליו בפרק ג' דפסחים (דף מט:) דמותר לנחרו כדג ביום הכפורים שחל בשבת דתרי גווני עמי הארץ הם כדפירש הרי"ף התם [פג]:

גמ' כתובות קיא :

אושעיא ברבי אמר ר' אלעזר עמי הארצות אינן חיים שנאמר * מתים כל יחיו וגו' תניא נמי הכי מתים כל יחיו יכול לכל ת"ל * רפאים כל יקומו במרפה עצמו מדברי תורה הכתוב מדבר א"ל ר' יוחנן * לא ניהא למריהו דאמרת להו הכי ההוא במרפה עצמו לעבודת כוכבים הוא דכתיב א"ל מקרא אחר אני דורש דכתיב * כי מל אורות מלך וארץ רפאים תפיל כל המשתמש באור תורה אור * תורה מחייהו וכל שאין משתמש באור תורה אין אור * תורה מחייהו כיון דחזייה דקמצמער א"ל רבי מצאתי להן תקנה מן התורה * ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום וכי אפשר לדבוקי בשכינה והכתיב * כי ה' אלהיך אש אוכלת אלא כל המשיא בתו לתלמיד חכם והעושה * פרקמטיא לתלמידי חכמים * והמהנה תלמידי חכמים מנכסיו מעלה עליו הכתוב כאילו מדבק בשכינה כיוצא בדבר אתה אומר * לאהבה את ה' אלהיך ולדבקה בו וכי אפשר לאדם לידבק בשכינה אלא כל המשיא בתו לתלמיד חכם והעושה פרקמטיא לתלמידי חכמים והמהנה תלמידי חכמים מנכסיו מעלה עליו הכתוב כאילו מדבק בשכינה א"ר חייא בר

רבי צדוק הכהן

קומץ המנחה ב' אות פ'

ועל דרך הדרש אמרו ז"ל בבראשית רבה פרשה ע"ז שהיה שרו של עשו, ⁴⁹² ונגע ביוצאי ירכו אלו דורו של שמד, ⁵⁶² ויש שם שלושה דתורה קרויה אמת, ופגע ביוצאי יריכו, שיוצאים ממנו רשעים ועמי הארצות הנרמזים בגיד שאין בו טעם, על דרך שאמרו ז"ל בויקרא רבה (ל, יב) מה הדס אין בו טעם כך בישראל שאינם בעלי תורה. כי יעקב חזר גם על פכים קטנים כמו שאמרו ז"ל פרק גיד הנשה (חולין צא, א), פירוש פכין כלי חרס, רומז לעמי הארצות, כמו שאמרו ז"ל (סנהדרין נב, ב) אכל עמו דומה לקיתון של חרס, ⁶¹⁴ וכמו שאמרו בזוהר בסוד כלי חרס אין להם תקנה אלא שבירה, והוא חשב מחשבות לבל ידח ממנו נדח אף פכין קטנים, וכן היה כמו שאמרו ז"ל בראשית רבה פרשה ע"ח (ה) ויזרח לו השמש שנתרפא מצלעתו, כך לעתיד לבוא בניך יהיה השמש מרפא כו', ⁶¹⁵ והיינו שיבוער היצר הרע, כי רק נשה ממקומו ויש לו רפואה, שלא נטלו לגמרי, ורומז לגלות ממקומן, ודורו של שמד. **ובזוהר** (וישלח) קע"א א' דורש ירך על סמכי אורייתא, כירך שמעמדת הגוף ונהגוף הוא יעקב, שהוא התורה כנזכר לעיל, וכמה דברים שם מכוונים לדברינו בענין דבר שלח ביעקב כו', כי העמי ארצות הם סמכי אורייתא, וכמו שאמרו שילהי כתובות (קיא, ב) מצאתי להם רפואה מן התורה כו' ובשאר דוכתי, ⁶²¹ ובזה תבין מה שאמרו בפרק גיד הנשה (צב, א) ליבעי רחמי אתכליא על עליא דאלמלא עליא לא אתקיימין כו', ⁶²² ונכלשון הזוהר וכד לא ישתכח מאן דסמך ליה כדין לא יהיה הקול כו', שייכות המאמר לענין הפרק, כאשר קבלתי שיש שייכות לכל מאמר אל הענין המדובר והנרצה בפרק ומסכתא שבא בו, ולא דבר ריק הוא ואם ריק כו', ⁶²³ ועיין שם בזוהר, בטעם איסור האכילה

WHATSAPP

EMAIL

PODCAST

TORAHANYTIME

ALLDAF

DAFYOMI PORTAL

KOLHASHEON